

Zápis

z obhajoby disertační práce **Mgr. Veroniky Šporclové konané dne 11.1.2016**

Téma práce: Úprava, ověření, standardizace a vydání elektronické podoby screeningového dotazníku. Dětské autistické chování (DACH)

Přítomní: prof. PhDr., Jiří Šípek, CSc., Ph.D.; doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc., PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc., PhDr. Mgr. Markéta Niederlová, PhDr. Kateřina Thorová, Ph.D, doc. PhDr. Jan Srnec, CSc.

Předsedkyně komise doc. I. Gillernová zahájila obhajobu, přivítala přítomné členy komise a kandidátku. Školitelka dr. M. Niederlová představila odborný profil doktorandky a seznámila komisi se svým hodnocením disertační práce V. Šporclové.

Kandidátka seznámila přítomné s podstatnými poznatky své disertační práce. Představila teoretickou část (příčiny, patologický proces, klinická manifestace, diagnostika, léčba autismu) a výsledky uvedené v empirické části. Popsala východiska výzkumu – současný výzkum v ČR, současný výzkum a intervence v zahraničí (zejména USA). Představila dotazník *Dětské autistické chování* (DACH), cíle a metodologii práce. Popsala použité metody a diagnostická kritéria, uvedla podmínky sběru dat a zajištění jejich statistické analýzy. Součástí práce byla také úprava 27 položek dotazníku a zejména pak ověření psychometrických vlastností dotazníku – reliability, validity, senzitivity, specificity, prediktivní hodnoty pozitivního a negativního výsledku v dotazníku. Analýza výsledků ukázala, že DACH má vysokou reliabilitu. Vysoká prediktivní hodnota pozitivního výsledku, nižší prediktivní hodnota negativního výsledku DACH. Práce má praktické přínosy: jedná se o první českou standardizovanou metodu k vyšetření autistického spektra u dětí; jedná se o levnou a dostupnou metodu (on line); pozitivní výsledek může rodiče nasměrovat k vyhledání pomoci; je možno ji využít k celoplošnému screeningu populace.

Poté oponenti PhDr. Kateřina Thorová, Ph.D. a prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D. přednesli podstatné hodnocení a závěry svých posudků. Oba oponenti práci jednoznačně doporučují k obhajobě.

Dr. Thorová ocenila komplexní zpracování teoretické části a přínos k současnému výzkumu v dané problematice. Empirickou část považuje za unikátní, poskytující jediný český standardizovaný psychodiagnostický nástroj k vyšetření autistického spektra.

Prof. Šípek oceňuje zohlednění vývojové diagnostiky v teoretické části práce. V praktické části vyzdvihuje metodologický postup práce a úpravy dotazníku, kvalitní zpracování psychometrické části práce. Největším přínosem je velký praktický dopad a využitelnost práce. Oponent vznesl ke kandidátce několik dotazů: Které psychologické studie bylo třeba zohlednit při úpravě nástroje? Zvažovala kandidátka doplnění a odebrání položek? Proč nechala dotazník v původní podobě?

Kandidátka Mgr. Šporclová odpovídá otázky či připomínky oponentů. Kandidátka nedoplnila další vývojové škály, protože dotazník se věnuje symptomům autismu. Flynnův efekt není třeba zohlednit, protože dotazník byl publikován nedávno. Přidání položek vzhledem k délce dotazníku není vhodné, ale autorka by doporučila rozdělení dotazníku na několik částí s ohledem na věk dítěte, což též koresponduje s trendy v zahraničních výzkumech. Pozitivum dotazníku je, že se jedná o jediný screeningový nástroj i pro starší děti.

Oponenti odpovědi kandidátky přijali, nebylo třeba doplňovat.

Diskuse:

V diskusi vystoupily doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc. a PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.

Doc. Gillernová se v souvislosti s výsledky empirického šetření ptá, zda rodiče mohou být „objektivními“ posuzovateli?

Odpověď: Rodiče poskytují důležité informace, přesto však se na ně nelze spolehnout jako na „objektivní“ posuzovatele či jediný zdroj informací. Kandidátka se podrobně věnovala kvalitě odpovědí rodičů – 3% rodičů silně agravovalo problémy dětí, část rodičů zlehčovala potíže, většina (70 %) byla relativně objektivními posuzovateli potíží. Zároveň upozornila na další postupy používané pro diagnostiku dětí s PAS.

Dr. Hrachovinová reaguje na způsob sběru dat. Oba rodiče vyplňovali dotazník za 1 dítě společně. Bylo by přínosné porovnat odpovědi rodičů navzájem, nebo matky s jiným pečujícím, který se stará o dítě.

Odpověď: Kandidátka respektovala instrukci v návodu DACH, kde je napsáno, že dotazník má vyplňovat rodič po poradě s druhým pečujícím. Společné vyplňování považuje za přínosné. Podle pozorování kandidátky v pilotní studii se rodiče obohacovali navzájem, směřovali k 1 odpovědi.

Dr. Hrachovinová poznamenává, že osoby s poruchou autistického spektra mají potíže se stravovacím chováním. Zaujala jí položka DACH týkající se stravování.

Odpověď: Kandidátka souhlasí a doplňuje, že položková analýza DACH potvrdila, že položka s jídlem patří mezi 6 položek, které nejspolehlivěji predikují diagnózu autismu.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: 6 členů komise – přítomni 3 členové komise – 3 kladné hlasy. Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsala: Hana Orlíková

Podpis předsedy komise:

